

MTÜ Õigeusu Hariduse Ühing Ülestõusmine

Narva Õigeusu Gümnaasium

**PÕHIKOOI VALIKAINED „KEEL JA KULTUUR”
AINEKAVA**

Kinnitatud 28.08.2026

MTÜ Õigeusu Hariduse Ühing Ülestõusmine
juhatuse käskkirjaga nr 2025/2026-16

Narva 2026

VALIKAININE "KEEL JA KULTUUR"

(eestikeelsele õppele üleminekuklassidele)

1. ÜLDALUSED

1.1 Valdkonnapädevus

Õpilase emakeeleõpetuse eesmärk on toetada õpilase mitmekeelsuse arengut ja tagada kultuuriline sulandumine Eesti ühiskonda, kuid hoida sidet oma emakeelse kultuuripärandiga. Oma emakeele ja kultuuri õppimine aitab õpilasel luua seosed eesti keele kui teise keele ja kirjanduse õppimisega ning mõista keele ja kultuurilise tausta tähtsust üksikisikule, kogukonnale ja ühiskonnale. Emakeele ja kultuuri õppimine aitab õpilasel tähtsustada nii oma emakeelt kui ka väärtustada teisi keeli ja kultuure. On oluline, et võõrsil või kodukeelest erinevas keelekeskkonnas elav laps ei unustaks oma emakeelt ja et see areneks eakohaselt. Emakeel aitab arendada lapse mõtlemist, eneseväljenduse oskust ning mõjutab lapse kui isiksuse kujunemist. Emakeelt hästi valdav laps saab koolis paremini hakkama ka siis, kui kooli õppekeel ei ole tema emakeel. Keelt on võimalik õppida igas eluetapis, kuid ainult lapseas on seda võimalik omandada emakeelena. Õpe on suunatud õpilase rahvusliku identiteedi säilitamisele, teadmiste omandamisele rahvuskultuurist ning emakeeles nii suulise kui ka kirjaliku suhtlemisoskuse arendamisele.

1.2 Õppeaine kirjeldus

Valikaine õpetamisel keskendutakse emakeeleõpetuses peamiselt suulisele keelekasutusele, õpilane õpib kuulama, küsima, vastama, jutustama. Arendatakse sõnavara, õpilane omandab peamised lugemis- ja kirjutamisoskused, tutvub lastekirjanduse ning eakohaste kultuuritraditsioonidega. Eesmärk on õppida kasutama keelt erinevates suhtlusolukordades, olla teadlik emakeele tähtsusest ja luua side oma emakeelega. Lisaks alustatakse esimeses kooliastmes emakeeles kirjutamise õppimist.

1.3 Hindamine

I kooliastmes keskendutakse emakeeleõpetuses peamiselt suulisele keelekasutusele, õpilane õpib kuulama, küsima, vastama, jutustama. Arendatakse sõnavara, õpilane omandab peamised lugemis- ja kirjutamisoskused, tutvub lastekirjanduse ning eakohaste kultuuritraditsioonidega. Eesmärk on õppida kasutama keelt erinevates suhtlusolukordades, olla teadlik emakeele tähtsusest ja luua side oma emakeelega. Lisaks alustatakse esimeses kooliastmes emakeeles kirjutamise õppimist.

I kooliastmes lähtutakse tagasiside andmisel järgmisest:

- eneseväljenduse ja suhtlemisoskuse areng;
- sõnavara eakohane teadlik kasutamine;
- eri liiki tekstidest aru saamine;
- lugemisharjumuse kujunemine;
- eakohane tekstiloomine;
- kultuurieripära detundmine.

Oluline on saada tervikpilt iga õpilase keeleoskuse edenemisest, et õpilane saaks tagasisidet oma keele mõistmise, kasutamise, eneseväljenduse, arutluse, tekstiloomine- ja tõlgendusoskuse kohta.

II kooliastmes keskendutakse hindamisel õpilase edenemisele, antakse õpilasele tagasisidet tema suulise ja kirjaliku väljendusoskuse, keele mõistmise ja kasutamise kohta. Õpilane saab teavet nii omakeeleoskusest kui ka üldkultuurilise tausta mõistmisest. Tagasiside on oluline edasise keeleõppe toetamiseks. Lisaks õpetaja tagasisidele annab õpilane ka ise tagasisidet oma keeleoskuse arengule.

II kooliastmes lähtutakse tagasiside andmisel järgmisest:

- eneseväljenduse ja suhtlemisoskuse areng erinevates suhtlusolukordades;
- sõnavara eakohane teadlik kasutamine nii suulises kui ka kirjalikus tekstiloomes;
- eri liiki tekstidest arusaamine, teabe hankimine ja hindamine;
- õpioskuste areng, sealhulgas iseseisev keeleoskuse arendamine;
- keelelise ja kultuurilise identiteedi ning emakeele tähenduse mõistmine.

III kooliastmes suureneb hindamisel õpilase enda roll oma teadmiste ja oskuste analüüsimisel. Hindamise ülesanne on anda teavet õpilase edenemise kohta, kuidas on arenenud tema suuline ja kirjalik emakeele kasutamise oskus. Õpilane saab ise planeerida edasised tegevused oma õppeprotsessis nii kolmanda kooliastme lõpus kui ka järgmisel haridustasemel.

Põhikooli lõpus tehakse kindlaks, kuidas õpilane on saavutanud põhiharidust täiendava oma emakeeleõppimise eesmärgid. Kokkuvõtva hindamisemeetodi valib iga konkreetne õppe läbiviija ise ja kirjeldab selle oma ainekavas.

III kooliastmes lähtutakse tagasiside andmisel järgmisest:

- teadlik eneseväljendus ja suhtlemisoskus erinevates suhtlusolukordades, oskus analüüsida oma valikuid;
- sõnavara teadlik valik ja kasutamine nii suulises kui ka kirjalikus tekstiloomes;
- ilukirjandustekstide lugemine ja tõlgendamine, emakeelse lugemisvara valimine;

- eri liiki tekstide mõistmine, tõlgendamine, teabe hankimine ja kriitiline hindamine;
- iseseisev keeleoskuse arendamine, aktiivne emakeele ja muude õpitud keelte kasutamine teabe hankimiseks;
- keelelise ja akultuurilise identiteedi, emakeele ning mitmekeelsuse tähenduse mõistmine.

1.4 Õppekeskkond

I kooliastmes toimub emakeeleõpe pigem mänguliselt, erinevates suhtlussituatsioonides, eakohaste tekstide ja sisuvaldkondade abil. Oluline on kujundada õpilases julgus oma emakeeles suhelda. Oluliseks toetuseks emakeele omandamisel on kooliväline keskkond, eelkõige kodu, osalemine kogukondlikel üritustel, võimalus viibida oma keele keskkonnas. Õppesisu valitakse selliselt, et õpilane saab laiendada oma teadmisi emakeelest, kultuurist, kirjandusest. Õppesisu toetab õpetamise eesmärki, on eakohane ning tugineb nii õpilase kogemusele kui ka kohalikule eripärale.

Suulise suhtlemisoskuse kujunemiseks harjutatakse rühmas nii teiste kuulamist kui ka ise kõnelemist. Kuulamine, küsimine, vastamine, lugude jutustamine jne annab õpilasele võimaluse tutvuda erinevate suhtlusolukordadega.

Tekstide mõistmise arendamiseks vaadeldakse erinevaid eakohaseid tekste, nagu muinasjutud, lühilood, lihtsad info- ja meediatekstdid, luuletused ning pildid. Harjutatakse küsimuste lugemist, koostamist, neile vastamist, eriti jutustavate ja kirjeldatavate tekstide põhjal.

Tekstiloomes õpitakse tundma kirjutamiseks vajalikke algtõdesid ja kirjakeele olemust, sh kirjasüsteemi. Kirjutamist harjutatakse nii klassis rühmaga kui ka individuaalselt. Olulisel kohal on eakohased keelemängud. Erilist tähelepanu pööratakse õpitava keele eripäradele. Kirjanduse ja kultuuri mõistmisel on oluline, et keelekasutust vaadeldakse eelkõige aktiivses keelekeskkonnas, st kodus, kogukonnas, koostöös õpilast igapäevaselt ümbritsevate inimestega.

II kooliastmes

on oluline, et õpilasel tekiks oskusjaharjumus oma emakeele kasutamiseks erinevates suhtlusolukordades. Õpilane õpib lugema erinevaid tekste, analüüsima saadud teavet, seda struktureerima ja edastama nii suuliselt kui ka kirjalikult. Õpilane arendab oma keeleoskust keelekeskkonnas suheldes. Õpilane õpib keeli võrdlema ja kasutama keeleoskust teadlikult erinevates õpikeskkondades. Eesmärk on süvendada sidet oma emakeele ja päritolukultuuriga. Õppesisu valitakse selliselt, et õpilased saaksid oma emakeele, kirjanduse ja muukultuuriga seotud teadmisi mitmekülgselt avardada. Sisu

toetab õpieesmärkide saavutamist, õppes kasutatakse nii õpilase enda kogemusi kui ka kohalikke võimalusi.

Suulise ja kirjaliku suhtlus suhtlemisoskuse arendamiseks on oluline osalemine rühma tegevustes. Üksteist kuulates, omavahel dialoogis olles ning koostöiselt tegutsedes on hinnata enda ja teiste tegutsemist ning saada ise tagasisidet. Üha rohkem kasutatakse keele harjutamiseks ja keelekeskkonna imiteerimiseks emakeelse meedia võimalusi.

Teksti vastuvõtmisel suunatakse õppijat üha enam erilaadsete tekstide juurde, süvendatakse tekstide lugemise ja tõlgendamise oskust. Harjutatakse küsimuste esitamist teksti kohta ning kokkuvõtete tegemist. Tekstidest lähtuv arutelu, lugemiskogemuse jagamine, tekstide analüüsimine loob õpilasele aluse oma sõnavara ja väljendusoskuse laiendamiseks emakeeles.

Tekstiloomes harjutatakse kirjutamisprotsessi etappe, eriliigiliste tekstide ülesehitust, õigekirja eripärasid oma keeles ning nende kasutamist oma tekstides.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmiseks suunatakse õpilaste mõtlema kultuurilise identiteedi kujunemisele, emakeele kasutamise võimalusele kodus ja kogukonnas.

III kooliastmes on emakeeleõppe peamiseks ülesandeks teadmiste süvendamine õpilase keeleoskusest lähtudes. Õpitakse tõlgendama, analüüsima ning looma erinevaid suulisi ja kirjalikke tekste. Õpilase suhe oma keele eripära, kultuuritraditsioonide ning keelekogukonnaga muutub mitmekülgsemaks. Õpilane kasutab oma süvenenud keeleoskust erinevates õpikeskkondades, toetades emakeeles õppides õppeainete kooli õppekeeles omandamist. Õpilane väärtustab oma emakeelt ja kasutab seda teadlikult ja loovalt erinevates suhtlusolukordades. Õpilane süvendab oma õpimotivatsiooni koostöös kooli ja kogukonnaga ning leiab võimalusi oma keeleoskuse arendamiseks ka väljaspool kooli.

Õpilase oma emakeele suhtlemis- ja tekstioskuse õppimine toimub aktiivses keelekasutuse olukorras ja mitmekülgsetes keeletegevustes. Õppesisu on valitud selliselt, et õpilased saaksid oma emakeele, kirjanduse ja kultuuriga seotud teadmisi mitmekülgsetelt avardada. Sisu toetab õpieesmärkide saavutamist ning tugineb nii õpilase kogemusele kui ka kohalikule kultuurikeskkonnale.

Suulise ja kirjaliku suhtlemisoskuse arendamiseks arutletakse sündmuste üle, mis on lähedased noortele, toimuvad õpilase lähikonnas ja keelekogukonnas. Harjutatakse arutelu, vaidlemist, arvamuste avaldamist, seisukohtade esitamist ja aktsepteerimist või ümber lükkamist. Emakeelse keskkonna ja meedia võimalusi kasutatakse erinevate

suhtlusolukordade loomiseks. Hinnatakse iseenda tegevust, harjutatakse tagasiside andmaist ja saamist.

Teksti vastuvõtt on oluline, et õpilasel säiliks ja areneks huvi just omakeelsete tekstide vastu. Õpitakse hindama info usaldusväärsust. Lugemiseks ja kuulamiseks valitakse eriteemalisi eakohaseid tekste, et õpilane õpiks tajuma erinevate tekstide eesmärki. Jagatakse lugemiskogemusi erinevates suhtlussituatsioonides nii suuliselt kui ka kirjalikult.

Tekstiloomes harjutatakse eriliigiliste ja erineva eesmärgiga tekstide koostamist, analüüsitakse kirjutamise protsessi. Harjutatakse nii klaviatuuril kui ka käsikirjalise teksti kirjutamise vilumust.

Pööratakse tähelepanu emakeelse teksti stiilikasutusele, sh erinevatele väljendite tähendusele suhtlusolukorrast lähtudes.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmiseks tutvutakse emakeelse meedia ja erinevate kultuurisündmustega, samuti loetakse rahvuskirjanike teoseid. Samuti võrreldakse põhjalikumalt oma ja Eesti erinevate piirkondade kultuuritavasid ja traditsioone.

2. ÕPITULEMUSED

I kooliastme õpitulemused

Suuline ja kirjalik suhtlus, õpilane

- osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid;
- osaleb vestluses, moodustab küsimusi ja vastab ise talle esitatud küsimustele;
- kirjutab lihtsamaid teateid.

Teksti vastuvõtt, õpilane

- omandab teadliku lugemisoskuse;
- loeb eri liiki eakohaseid tekste, mõistab nende sisu;
- analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste.

Tekstiloomes, õpilane

- sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamisega;
- tunneb joonis- ja kirjatähti, kirjutab loetava käekirjaga;
- kirjutab mõtestatud lauseid.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmine, õpilane

- kujundab eakohase lugemise kaudu oma mõtte-jatundemaailma, rikastab sõnavara;

- mõistab oma rahvapärimust ja kultuurilist mitmekesisust.

Keelehoole, õpilane

- kirjutab õigesti õpitud keelendeid;
- järgib lihtsamaid õpitud keelereegleid.

II kooliastme õpitulemused

Suuline ja kirjalik suhtlus, õpilane

- osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid erinevates suhtlusolukordades;
- kuulab kaaslaste seisukohti, arvestab nendega, avaldab ise arvamust;
- annab tagasisidet, analüüsib ise saadud tagasisidet.

Teksti vastuvõtt, õpilane

- loeb kokkulepitud tekste ning leiab ise teemakohaseid teoseid ja tekstikatkeid;
- kasutab lugemiskogemust teabe hankimiseks;
- analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, esitab küsimusi ja teeb järeldusi.

Tekstiloom, õpilane

- kasutab nii suulises kui ka kirjalikus tekstiloomes eesmärgile vastavat sõnavara ja väljendeid;
- loob juhendamisel eri liiki tekste.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmine, õpilane

- õpilane oskab kirjeldada keelelise ja kultuurilis eidentiteedi ning emakeele tähendust;
- kasutab emakeele õppimiseks teadlikult koolivälise emakeelse keskkonna võimalusi;
- loeb eakohast kirjandust emakeeles.

Keelehoole, õpilane

- mõistab emakeele struktuuri;
- järgib õpitud keelereegleid;
- kasutab keeleinfo leidmiseks erinevaid keskkondi.

III kooliastme õpitulemused

Suuline ja kirjalik suhtlus, õpilane

- osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- tegutseb eesmärgipäraselt erinevates suhtlusolukordades, analüüsib oma käitumist ja

tegutseb vastavalt olukorrale;

- arutleb eakohastel teemadel, avaldab viisakalt ja põhjendatult arvamust, teeb järeldusi ja annab hinnanguid;
- annab mõtestatud tagasisidet, analüüsib ise saadud tagasisidet ja vajadusel korrigeerib enda seisukohti.

Teksti vastuvõtt, õpilane

- loeb ja kuulab sihipäraselt emakeeles nii oma huvivaldkondade kui ka õppimist toetavaid tekste;
- kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid oma emakeeles ning teistes keeltes tekstide mõistmiseks, võrdlemiseks ja analüüsiks;
- analüüsib eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, esitab küsimusi, analüüsib seoseid ja teeb järeldusi.

Tekstiloomine, õpilane

- kasutab nii suulises kui ka kirjalikus tekstiloomes eesmärgile vastavat sõnavara ja loomingulisi väljendeid;
- loob arusaadava ja ladusa väljendusega eri liiki tekste.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmine, õpilane

- kirjeldab keelelise ja kultuurilise identiteedi ning emakeele tähtsust ja positsiooni teiste teda ümbritsevate keelte hulgas;
- kasutab emakeelt teadlikult koolivälises emakeelses keskkonnas, sh emakeelset meediat;
- valib ja loeb eakohast ilu- ja tarbekirjandust emakeeles.

Keelehoole, õpilane

- järgib emakeele õigekirja aluseid, tajub kõne- ja kirjakeele erisusi;
- rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
- kasutab teadlikult mitmesuguseid keeleallikaid.

1.klassi ainekava – 2 tundi nädalas, 70 tundi õppeaastas

Õpilane:

osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;

- eristab helisid, hääli ja häälikuid;
- omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse;
- tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga;
- kirjutab mõtestatud lihtsamaid lauseid ja tekste;
- jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;
- loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;
- loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
- jagab lugemiskogemusi;
- rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.

Õppesisu

Kuulamisoskus

Õpetaja, kaaslaste ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.

Suhtlemisoskus

Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas. Oma suhtumise väljendamine, kaaslaste arvamuse küsimine.

Graafika. Foneetika. Ortoeepia. Tähestik.

Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem, hääliku ja tähe suhe. Tähed E, Ё, Ю, Я. Kirja eelharjutuste sooritamine, joonis- ja kirjatähtede kirjutamine. Väikeste ja suurte kirjatähtede õppimine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida.

Lugemisoskus

Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendamisel. Käsikirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust. Sõna, lause ja teksti lugemine ning sisu mõistmine. Leksikoloogia. Sõna kui keeleühik.

Ortograafia ja interpunktsioon

Väike- ja suurtähe kasutamine. Kirjalik väljendusoskus. Töö vormistamine. Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas. Oma kirjavea parandamine. Kirjutamine näidise järgi.

Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus

Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine. Sümbolite, skeemide, kaartide ja tabelite lugemine.

Tekstilooime

Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine.

Lugemiskogemus

Sobiva lugemisvara leidmine lapsevanema ja õpetajate abiga.

Sõnavara arendamine

Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheandusega sõna leidmine. Riimuvate sõnade leidmine.

2.klassi ainekava – 2 tundi nädalas, 70 tundi õppeaastas

Õpilane:

- osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid;
- osaleb vestluses, moodustab küsimusi ja vastab ise talle esitatud küsimustele;
- kirjutab lihtsamaid teateid;
- omandab teadliku lugemisoskuse;
- loeb eri liiki eakohaseid tekste, mõistab nende sisu;
- analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseega;
- tunneb joonis- ja kirjatähti, kirjutab loetava käekirjaga;
- kirjutab mõtestatud lauseid;
- kujundab eakohase lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, rikastab sõnavara;
- mõistab oma rahvapärimust ja kultuurilist mitmekesisust;
- kirjutab õigesti õpitud keelendeid;
- järgib lihtsamaid õpitud keelereegleid.

Õppesisu

Suuline ja kirjalik suhtlus

Tähestik ja häälikud. Igapäevased väljendid ja tervitused. Minu pere (liikmed, ametid). Lihtsad

dialogid ja rollimängud. Vestlused igapäevastel teemadel: pere, sõbrad, kool, hobiaid. Küsimuste esitamine ja vastuste andmine. Lihtsate lugude ja muinasjuttude jutustamine. Kirjutamine: Kirjutada lühikesi tekste iseseisvalt. Kasutada õigekirja ja grammatika reegleid.

Teksti vastuvõtt

Lühikeste lugude, muinasjuttude ja luuletuste lugemine ette koos õpetajaga. Piltide ja tekstide abil lihtsate küsimustele vastamine. Teksti peateema ja oluliste detailide eristamine. Iseseisev lugemine. Teksti sisu mõistmine ja analüüsimine. Erinevate tekstivormingutega tutvumine (nt lood, luuletused, artiklid).

Tekstiloomine

Kirja eelharjutuste sooritamise õpetaja juhendamisel. Lihtsate sõnade ja lausete kirjutamine üksikute tähtedega. Lühikeste tekstide kirjutamine õpetaja juhendamisel ja abil. Kirjutada loetava käekirjaga. Erinevate tekstivormingute kirjutamine (nt lood, luuletused, kirjad). Loovuse ja kujutlusvõime rakendamine kirjutamises. Kirjutamise iseseisvuse ja enesekindluse arendamine.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmine

Tutvumine rahvapärismuste ja traditsioonidega. Osaletamine kultuuriüritustel. Kirjanduse klassikutega tutvumine. Osalemine kultuuriüritustel.

Keelehoole

Õpitud keelende õige kirjutamine. Lihtsamate õpitud keelereegleid järgimine. Õpitud keelereegleid järgimine.

3. klassi ainekava – 2 tundi nädalas, 70 tundi õppeaastas

Õpilane:

- osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- kuulab eesmärgistatult ning väljendab oma mõtteid selgelt ja arusaadavalt;
- osaleb vestluses ja arutelus, esitab küsimusi ja vastab kaaslaste küsimustele;
- jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, järgides sündmuste loogikat;
- loeb eakohaseid eri liiki tekste, mõistab nende sisu ja eesmärgi;
- eristab teksti teemat ja peamõtet;
- kirjutab lühikesi jutustavaid, kirjeldavaid ja lihtsamaid teabetekste;
- kasutab kirjutamisel õpitud õigekirja- ja keele-reegleid;
- arendab oma sõnavara ning kasutab uusi sõnu suulises ja kirjalikus kõnes;

- tunneb ja väärtustab oma emakeelt ning sellega seotud kultuuritraditsioone;
- loeb eakohast kirjandust emakeeles ning jagab lugemiskogemusi.

Õppesisu

Suuline ja kirjalik suhtlus

Vestlused igapäevastel ja õpilasele lähedastel teemadel (kodu, kool, sõbrad, hobid, kodukoht).

Küsimuste esitamine ja vastamine, arvamuse avaldamine ja põhjendamine.

Lihtsamad arutelud paaris ja rühmas.

Suhtlemine erinevates olukordades (palumine, tänamine, vabandamine, keeldumine).

Suulised esinemised: lühike jutustus, kirjeldus, loetu tutvustamine.

Teksti vastuvõtt

Eakohaste jutustavate, kirjeldavate ja lihtsamate teabetekstide lugemine ja kuulamine.

Teksti teema, peamõtte ja oluliste detailide leidmine.

Küsimuste koostamine teksti põhjal, lihtsate järelduste tegemine.

Lugemiskiiruse ja -täpsuse arendamine.

Lugemiskogemuse jagamine.

Tekstiloome

Jutustavate ja kirjeldavate tekstide kirjutamine (nt pildijutud, isiklikud lood).

Lihtsate teadete, kirjade ja kutsete koostamine.

Teksti ülesehituse (algus–sisu–lõpp) tundmaõppimine.

Kirjutamise kavandamine juhendamisel.

Loovkirjutamine (nt muinasjutu jätkamine, lühiluuletused).

Keelehoole

Tähestiku ja häälikusüsteemi kordamine ja kinnistamine.

Sõna ja lause mõiste.

Sõnaliikide algteadmised (nimisõna, tegusõna, omadussõna).

Õigekiri: suur algustäht nimesdes ja lause alguses, punkt, küsimärk ja hüüumärk.

Õpitud keelendite õige kasutamine suulises ja kirjalikus kõnes.

Oma kirjavigade märkamine ja parandamine juhendamisel.

Sõnavara arendamine

Sõnade tähenduse täpsustamine ja selgitamine.

Sünonüümide ja antonüümide leidmine.

Piltide, tekstide ja olukordade põhjal uute sõnade õppimine.

Sõnavara aktiivne kasutamine suulises ja kirjalikus väljenduses.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmine

Eakohaste muinasjuttude, juttude ja luuletuste lugemine.

Tutvumine oma rahva pärimuse, tavade ja tähtpäevadega.

Võrdlus: oma kultuur ja Eesti kultuur.

Osalemine kooli ja kogukonna kultuuritegevustes.

Huvi ja lugemisharjumuse kujundamine emakeelses kultuuriruumis.

3. klassi soovitatav lugemisnimekiri

1. poolaasta

I. Bunin. Lehtpuu.

A. Maikov. Sügis.

I. Bunin. Lehtpuu.

A. Maikov. Sügis.

Mihhail Prišvin. Lehtede langemine.

N.Nossov. Vitja Malejev koolis ja kodus.

E.Uspenski. Kass Matroskini otsingud.

V. Dragunski. Peajõed.

V. Goljavkin. Reisija.

A. Barto. Miks telefon hõivatud on?

Leonid Kaminski "Mida iganes ei juhtunud"

Ulf Stark "Kas sa oskad vilistada, Johanna?"

Lazar Lagin "Vanamees Hottabõch"

Tatjana Ponomarjova "Buss"

Tamara Krjukova "Triška"

D. Mamin – Sibirjak Vastuvõetav laps.

Anton Tammsaare. Meie rebasepoeg.

A.S.Puškin.Siin põhjas on rünpilved.

2.poolaasta

S. Jesenin. Talv laulab.

Sokolov-Mikitov. Talvine öö.

S. Mihhalkov „Uusaasta lugu“, „Abivalmis Jänes“

V.Dragunski. Saabastega kass.

I. A. Krylov “Kägu ja kukk”, “Luik, Putukas ja Vähk“

H. Andersen. Vastupidav tinasõdur.

Selma Lagerlöf „Imeline teekond“

Jevgeni Pärmäk. “Printsist sinises kroonis”, “Vennad nõelad”.

Andrei Usatšov “Mille peal maa toetub?”

Samuel Marshak. Lumi pole enam see.

Fjodor Tjutšev. Kevadine äike.

M.Priswin. Kevad.

Juri Sotnik. Kuidas mind päästeti.

Elizabeth Stewart. Seega ärkas selge päev.

Irina Tokmakova. Pohlapäkapikk.

Nikolai Sladkov.Allikas.

Viktor Astafjev. Kapaluha.

B. Zakhoder. Rööviku ajalugu.

S. Tšernõi. Uskumatu lugu.

M. Parr “Vahvliüda”

Kasutatav kirjandus:

A. Matsina, N. Parol, V. Goretski „Vene sõna“ 1. ja 2. osa, 3. klass. 2011, Koolibri.

4.klassi ainekava – 2 tundi nädalas, 70 tundi õppeaastas

Õpilane:

- järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketinorme;
- esitab oma mõtteid teemale ja suhtlusolukorrale vastaval tsuuliselt;
- väljendab oma mõtteid teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult;
- valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja –viisi;
- kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahe märgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid;
- kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käänd- ja pöörd sõnavorme;
- leiab teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud informatsiooni enda tekstides;
- väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
- valib lapsevanema ja õpetajate abiga ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
- teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslastele;
- loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte;
- sõnastab teksti kohta küsimusi ja avaldab arvamust; jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas;
- lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
- loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutähtsusi ning huvivaldkondade tekste;
- tunneb teabe keskkondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid;
- kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis;
- esineb suuliselt, võtab sõna;
- rakendab omandatud keele teadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
- kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke.

Õppesisu

Kirjakeele mõiste

Keelenormi mõiste ja variatiivsus. Kõnekultuur. Vene keele trüki ja veebi sõnastikud.

Leksikoloogia ja fraseoloogia

Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid. Mitmetähenduslikud sõnad. Fraseoloogismid.

Morfoloogia ja sõnamoodustus

Nimisõna: käänduvad nimisõnad. Omadussõna iseloomustus. Omadussõnade täis- ja lühivormid. Isikuliste asesõnade käänamine. Tegusõnade pööramine.

Süntaks

Sõnaühendi struktuur. Lause. Lause pealiikmed ja kõrvalliikmed. Liht- ja laiendatud laused. Samaliigilised lauseliikmed. Liht- ja liitlause.

Ortograafia ja interpunktsioon

Sõna juurmorfeemi õigekiri. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Samaliigiliste sõnade ja üte eraldamine kirjavahemärkidega.

Tekst

Tekstiliigid: instruktsioon, käsikirjas kirjutatud teade, SMS-teade, e-kiri, jutustus, luuletus. Kommunikatsioon internetis. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine. Teksti teema ja peamõtte. Dialoog. Monoloog.

Sõnavara kasutamine erinevates tekstides

Teksti koostamine ja kirjutamine. Lihtsama teksti toimetamine. Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt).

Lugemiskogemus

Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse väljendamine. Sõnavara ja suulise kõne arendamine. Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine.

Soovitatav lugemisnimekiri:

1. poolaasta

S. Yesenin "Tere hommikust!"

M. Prishvin "Kuldne aas"

K. Paustovsky "Jänesekäpad"

K. Balmont "Talve poole"

Anton Hansen Tammsaare "Poiss ja liblikas"

V. Bianki "Metsaorkester"

M. Zoštchenko "Ära valeta".

Y. Yakovlev "Ledum"

L. Charskaya «Sibirochka»

A. Kuprin "Elevant"

F. Pullman "Hirmutis ja tema sulane"

Eno Raud "Naksitrallid"

2.poolaasta

A.Lindgren "Mio, mu Mio"

Mira Lobe „Vanaema õunapuu otsas"

Muinasjutt "Morozko"

Vladimir Odojevski "Moroz Ivanovitš" kirjanduslik muinasjutt

A. Puškin "Muinasjutt kuningas Saltanist"

Yunna Moritz "Laul muinasjutust"

A. Yan peatükid "Nikita ja Mikitka"

N. Nekrasov "Talupojalapsed"

A.P.Tšehhov "Vanka"

O. Luts "Kutsikas koolis"

M.Twen "Tom Sawyeri seiklused"

Juri Nikifirov „Elav rehi", „Kivirahn"

Mihhail Revenko "Kuidas Christoph Kolumbus matkal käis, või kuidas Euroopa Ameerika tahtmatult avastas", "Mees Kuult" ehk sellest, kuidas ka sada aastat hiljem mäletavad N. N. Mikluho-Maklaja sõbra ja etteastega papuad, "Kuidas elatakse Kuul?"

Heinrich Sapgir "Naljakad"

Sasha Must "Fox Mickey päevik"

Gianni Rodari "Tunnide valmistamise masin", "Tee, mis ei vii kuhugi"

Kasutatav kirjandus:

A. Matsina, N. Parol. „Vene sõna 1. ja 2. osa", 4. klass. 2017, Koolibri.

5.klassi ainekava - 2 tundi nädalas, 70 tundi õppeaastas

Õpilane:

- osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid erinevates suhtlusolukordades;
- kuulab kaaslaste seisukohti, arvestab nendega, avaldab ise arvamust;
- annab tagasisidet, analüüsib ise saadud tagasisidet; loeb kokkulepitud tekste ning leiab ise teemakohaseid teoseid ja tekstikatkeid;

- kasutab lugemiskogemust teabe hankimiseks;
- analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, esitab küsimusi ja teeb äreldusi;
- kasutab nii suulises kui ka kirjalikus tekstiloomes eesmärgile vastavat sõnavara ja väljendeid;
- loob juhendamisel eri liiki tekste;
- oskab kirjeldada keelelise ja kultuurilise identiteedi ning emakeele tähendust;
- kasutab emakeele õppimiseks teadlikult koolivälise emakeelse keskkonna võimalusi;
- loeb eakohast kirjandust emakeeles;
- mõistab emakeele struktuuri;
- järgib õpitud keelereegleid;
- kasutab keeleinfo leidmiseks erinevaid keskkondi.

Õppesisu

Suuline ja kirjalik suhtlus

Vestlused keerulisematel teemadel: ühiskond, keskkond, tulevik, tehnoloogia. Arvamuste ja ideede argumenteerimine ja kaitsmine. Osaletamine diskussioonides ja debattides. Kirjutamine: Kirjutada erinevaid tekstivorminguid (nt aruanded, kirjutised, kirjad, e-post). Kasutada keerulisi lauseid, grammatika vorminguid ja sidemeid.

Teksti vastuvõtt

Erinevate tekstivormingute (nt lood, luuletused, artiklid) iseseisev lugemine. Teksti sisu mõistmine ja analüüsimine. Teksti peateema, oluliste detailide ja ideede eristamine. Küsimuste esitamine ja järelduste tegemine. Kriitiline mõtlemine ja teksti hindamine.

Tekstiloomine

Loovkirjutamine. Erinevate tekstivormingute loomine eesmärgile vastavalt. Eesmärgile vastava sõnavara ja väljendite kasutamine. Keelekasutuse täpsuse ja selguse tagamine. Kirjutamise iseseisvuse ja enesekindluse arendamine.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmine

Tutvumine kirjanduse ja kultuuriga. Oma keele ja kultuuri tähtsuse mõistmine. Osalemine kultuuriüritustel. Emakeele väärtustamine ja selle kasutamine igapäevaelus.

Keelehoole

Emakeele struktuuri sügavam tundmaõppimine. Õpitud keelereegleid järgimine. Keelekasutuse nüansside ja stiilivalikute tundmine. Keelekasutuse grammatilise ja süntaktilise

korrektseuse tagamine. Keeleinfo leidmiseks erinevate keskkondade (nt sõnastikud, internetiressursid) kasutamine.

Soovitatav lugemisnimekiri:

1. poolaasta

- Prišvin „Vana seen“
- Kir Bulõtšov „Ivan Ivanovitš Kozlik“
- Turgenev „Sügispäev“
- Bunin „Metsavaikus“
- Müüdid. Kun „Olümp“, „Heraklese sünd“. „Heraklese vägiteod“.
- Tallinna legendid: „Kuidas Tallinn rajati“, „Oleviste kirik“, „Linda kivi“.
- Oskar Luts „Ülemiste vanake“
- Jaan Kross „Mardileib“
- Vene rahvamuinasjutt „Finist - särav pistrik“, „Kuidas vanamees maja pidas“
- Jeršov „Väike küürselgne hobune“

2. poolaasta

- Paustovskij „Soe leib“
- Tšehhov „Lapsed“
- Avertšenko „Beregov – Kisi kasvataja“
- Solouhhin „Kättemaksja“
- Eno Raud „Roostevaba mõõk“
- Friedebert Tuglas „Siil“
- Andrejev „Näpitsad“
- Fet „Kui värsked siin on...“, „Liblikas“, „Paju“, „Imeline pilt“
- Puškin „Lapsehoidjale“, „Vang“
- Pleštšev „Ma lähen vanasse aeda...“
- Majkov „Kevad“
- Tjutšev „Keskpäev“, „Varasügisel on...“, „Lehed“
- Bunin „Lapsepõlv“
- Lermontov „Purje“, „Pilved“
- Gogol „Maiöö, või uppunud naine“

Kasutatav kirjandus:

- N. Beresneva, N. Netšunaeva „Vene keel“, 1.osa ja 2.osa, 5. klass
- J. Moissejeva „Kirjandus“, 5. Klass

VALIKAINED „KEEL JA KULTUUR“

6. klassi ainekava – 2 tundi nädalas, 70 tundi õppeaastas

Õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

- osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- väljendab oma mõtteid ja arvamusi erinevates suhtlusolukordades selgelt ning asjakohaselt;
- kuulab kaaslaste seisukohti, arvestab nendega ning põhjendab oma arvamust;
- osaleb aruteludes ja rühmatöös ning annab kaaslastele asjakohast tagasisidet;
- loeb eakohaseid eri liiki tekste ning mõistab nende sisu, eesmärki ja põhisõnumit;
- leiab tekstist olulise teabe, eristab põhi- ja kõrvalinfot ning teeb lihtsamaid järeldusi;
- kasutab lugemiskogemust teabe hankimiseks ja oma seisukohtade kujundamiseks;
- loob juhendamisel eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- kasutab tekstiloomes eesmärgile vastavat sõnavara ja väljendeid;
- kavandab, koostab ja parandab oma teksti;
- järgib õpitud õigekirja-, grammatika- ja kirjavahemärgireegleid;
- kasutab keeleinfo leidmiseks sõnastikke ja digikeskkondi;
- loeb eakohast kirjandust emakeeles ning jagab oma lugemiskogemust;
- mõistab emakeele, kultuuri ja mitmekeelsuse tähtsust oma identiteedi kujunemisel;
- võrdleb oma kultuuri Eesti ja teiste kultuuridega ning suhtub kultuurilistesse erinevustesse lugupidavalt.

Õppesisu

Suuline ja kirjalik suhtlus

Vestlused õpilasele olulistel ja ühiskondlikel teemadel: kool, sõprus, perekond, huvialad, tehnoloogia, keskkond, kultuur ja tulevik. Arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Kaaslase seisukoha kuulamine ja sellele reageerimine. Paaris- ja rühmaarutelud. Lühikesed ettekanded. Suhtlusolukorrale sobiva keelekasutuse ja kõneetiketite harjutamine. E-kirjade, teadete ja sõnumite koostamine.

Teksti vastuvõtt

Jutustavate, kirjeldavate, teabe-, meedia- ja ilukirjandustekstide lugemine ja kuulamine. Teksti teema ja peamõtte määramine. Olulise teabe leidmine. Põhi- ja kõrvalinfo eristamine. Küsimuste koostamine ja järelduste tegemine. Teksti eesmärgi ja adressaadi määramine. Erinevatest allikatest pärineva lihtsama teabe võrdlemine.

Tekstiloome

Jutustava, kirjeldava ja arutleva teksti koostamine. Isiklik kiri ja e-kiri. Lühike arvamus- ja teabetekst. Loetu või kuuldu põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavandamine, mustandi koostamine, parandamine ja vormistamine. Loovkirjutamine. Sõnavara teadlik laiendamine ja kasutamine.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmine

Eakohaste kirjandusteoste ja tekstikatkendite lugemine. Tegelaste, sündmuste ja probleemide käsitlemine. Oma arvamuse väljendamine loetu kohta. Rahvapärismus, tähtpäevad ja kultuuritraditsioonid. Oma kultuuri ja Eesti kultuuri võrdlemine. Emakeele ja kultuuri seos identiteediga. Emakeelse meedia ja kultuurikeskkonna kasutamine.

Keelehoole

Emakeele struktuuri süvendatud tundmaõppimine. Sõnaliigid ja nende kasutamine. Sõnaehitus ja sõnamoodustus. Liht- ja liitlause. Lause peamised liikmed. Õigekirja ja kirjavahemärkide põhireeglid. Sünonüümid, antonüümid, homonüümid ja fraseologismid. Kõne- ja kirjakeele erinevused. Oma teksti keeleline toimetamine. Trüki- ja digisõnastike kasutamine.

6. klassi soovitatav lugemisnimekiri

- A. Tšehhov – valitud jutustused („Kaštanka“, „Poisid“ jt)
- V. Korolenko „Pimedus muusik“ (katkendid)
- A. Green „Punased purjed“
- M. Prišvin – valitud lood loodusest
- Jaan Kross „Mardileib“
- Oskar Luts „Kevade“ (katkendid)
- Antoine de Saint-Exupéry „Väike prints“

Õpetaja valib õppeaasta jooksul nimekirjast 4–6 teost või tekstikatkendit, arvestades õpilaste vanust, keeleoskust, huvisid ja õppetöö mahtu.

7. klassi ainekava – 1 tund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Õpitulemused

7. klassi lõpetaja:

- kasutab emakeelt teadlikult erinevates suhtlusolukordades;
- väljendab ja põhjendab oma arvamust ning arvestab suhtluspartneri seisukohaga;
- osaleb arutelus, esitab küsimusi, argumenteerib ja teeb järeldusi;
- loeb ja kuulab sihipäraselt eri liiki eakohaseid tekste;
- eristab tekstis olulist ja ebaolulist teavet;
- võrdleb erinevaid tekste ning analüüsib nende sisu ja eesmärki;

- hindab juhendamisel infoallika usaldusväärsust;
- loob eesmärgile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste;
- kasutab tekstiloomes sobivat sõnavara ja väljendusvahendeid;
- järgib emakeele õigekirja põhireegleid;
- kasutab keeleteadmisi tekstide koostamisel ja analüüsimisel;
- loeb eakohast emakeelset kirjandust ning tõlgendab loetut;
- mõistab emakeele ja kultuurilise identiteedi tähtsust mitmekeelses ühiskonnas.

Õppesisu

Suuline ja kirjalik suhtlus

Erinevad suhtlusolukorrad. Arutelu ja argumenteerimine. Arvamuse põhjendamine näidete abil.

Suhtluspartneri seisukohale reageerimine. Kõneetikett. Ametlikum ja mitteametlik suhtlus.

Lühiettekanne ja esitus.

Teksti vastuvõtt

Ilukirjandus-, teabe- ja meediatekstide lugemine ja kuulamine. Teksti eesmärk, teema ja põhisõnum.

Faktilise ja arvamusliku info eristamine. Teabe otsimine erinevatest allikatest. Allikate esmane kriitiline hindamine. Tekstide võrdlemine.

Tekstiloome

Jutustav, kirjeldav, arutlev ja teabetekst. Arvamustekst. Kokkuvõte. E-kiri. Lühiettekanne. Teksti kavandamine ja toimetamine. Sidusus ja lõikude kasutamine.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmine

Eakohaste ilukirjandusteoste lugemine ja tõlgendamine. Tegelane, sündmustik, konflikt ja teose põhiidee. Rahvuskirjanduse ja kultuuripärandi tutvustamine. Kultuuritraditsioonid ja nende muutumine. Oma ja Eesti kultuuriruumi võrdlemine.

Keelehoole

Õigekirja põhimõtted. Sõnavara ja fraseoloogia. Sõnaliikide teadlik kasutamine. Liht- ja liitlause.

Kirjavahemärgid. Kõne- ja kirjakeele erinevused. Keeleallikate ja digisõnastike kasutamine.

7. klassi soovitatav lugemisnimekiri

- Tšehhov – valitud jutustused
- Turgenev – valitud loodus- ja olustikukirjeldused
- Kuprin „Valge puudel“
- Green – valitud jutustused
- Friedebert Tuglas – valitud novell
- Jaan Kross – valitud jutustus

- O. Henry – valitud novellid

Õpetaja valib õppeaasta jooksul nimekirjast 3–5 teost või tekstikatkendit.

8. klassi ainekava – 1 tund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Õpitulemused

8. klassi lõpetaja:

- suhtleb eesmärgipäraselt ning valib olukorrale sobiva väljendusviisi;
- avaldab oma arvamust viisakalt, selgelt ja põhjendatult;
- argumenteerib, esitab vastuargumente ning teeb arutelu põhjal järeldusi;
- analüüsib eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- leiab, võrdleb ja tõlgendab erinevatest allikatest pärinevat teavet;
- hindab info ja allikate usaldusväärsust;
- eristab fakti, arvamust ja hinnangut;
- loob sidusaid ja eesmärgipäraseid eri liiki tekste;
- kohandab sõnavara ja stiili teksti eesmärgi ning adressaadi järgi;
- toimetab ja parandab oma teksti;
- rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
- loeb ja tõlgendab eakohast ilu- ja tarbekirjandust;
- kasutab emakeelset meediat teadlikult;
- mõistab mitmekeelsuse ja kultuurilise identiteedi tähendust.

Õppesisu

Suuline ja kirjalik suhtlus

Argumenteeritud arutelu. Väide, põhjendus, näide ja järeldus. Vastuväide ja sellele reageerimine. Avalik esinemine. Suhtlusstiil ja register. Ametlik ja mitteametlik suhtlus. Digisuhtlus ja suhtluskultuur.

Teksti vastuvõtt

Ajakirjandus-, meedia-, teabe- ja ilukirjandustekstid. Teksti eesmärgi, sihtrühma ja seisukoha analüüs. Fakt ja arvamus. Info usaldusväärsus. Erinevate allikate võrdlemine. Peidetud tähenduse ja autori suhtumise märkamine.

Tekstiloomes

Arvamustekst ja arutlev tekst. Kokkuvõte ja ülevaade. Ametlik e-kiri. Uudis või muu meediatekst. Loovtekst. Teksti ülesehitus, sidusus, lõigustamine ja stiil. Teksti toimetamine ja keeleline korrektuur.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmine

Eakohaste kirjandusteoste analüüs ja tõlgendamine. Teema, probleem, tegelased, konflikt, kompositsioon ja põhiidee. Kirjandus kui kultuurilise mälu kandja. Rahvuskultuuri ja Eesti kultuuriruumi seosed. Kultuuridevaheline suhtlus.

Keelehoole

Kirjakeele norm ja keeleline varieeruvus. Sõnavara stiililine kasutamine. Fraseoloogia. Sõnamoodustus. Lauseehitus ja liitlaused. Kirjavahemärgid keerukamates lausetes. Teksti sidusus. Keeleallikate teadlik kasutamine.

8. klassi soovitatav lugemisnimekiri

- Tšehhov – valitud jutustused
- Bunin – valitud jutustused
- Kuprin „Granaatkaevõru“
- M. Zoštšenko – valitud humoristlikud jutustused
- Juhan Liiv – valitud luuletused
- August Kitzberg „Libahunt“
- O. Henry – valitud novellid

Õpetaja valib õppeaasta jooksul nimekirjast 3–5 teost või tekstikatkendit, pöörates tähelepanu teoste keelele, tegelastele, inimsuhetele, väärtustele ja kultuurilisele kontekstile.

9. klassi ainekava – 1 tund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Õpitulemused

9. klassi lõpetaja:

- kasutab emakeelt teadlikult, eesmärgipäraselt ja olukorrale vastavalt;
- väljendab oma seisukohti selgelt, põhjendatult ja argumenteeritult;
- osaleb arutelus, analüüsib erinevaid seisukohti ning teeb põhjendatud järeldusi;
- annab ja võtab vastu sisulist tagasisidet ning korrigeerib vajaduse korral oma teksti või seisukohta;
- loeb ja kuulab sihipäraselt eri liiki tekste;
- analüüsib teksti sisu, ülesehitust, eesmärki, keelekasutust ja mõjutamisvõtteid;
- leiab teavet mitmest allikast, võrdleb seda ning hindab kriitiliselt info usaldusväärsust;
- eristab fakti, arvamust, hinnangut ja mõjutamist;
- loob iseseisvalt sidusaid, selgeid ja eesmärgipäraseid eri liiki tekste;
- kasutab tekstiloomes olukorrale ja adressaadile sobivat stiili;
- järgib emakeele õigekirja põhimõtteid ning toimetab oma teksti;

- rakendab keeleteadmisi tekstiloomes ja tekstianalüüsis;
- valib ja loeb eakohast ilu- ja tarbekirjandust emakeeles;
- kasutab teadlikult emakeelset meediat ja muid keelekeskkondi;
- mõistab emakeele, mitmekeelsuse ja kultuurilise identiteedi rolli enda ning ühiskonna jaoks.

Õppesisu

Suuline ja kirjalik suhtlus

Argumenteerimine ja väitlemine. Seisukoha esitamine, põhjendamine ja kaitsmine. Vastuväidete analüüsimine. Avalik esinemine ja ettekanne. Suhtlusstiil ja keeleline etikett. Ametlik ja mitteametlik suhtlus. Tagasiside andmine ja vastuvõtmine.

Teksti vastuvõtt

Ilukirjandus-, meedia-, teabe-, arvamus- ja tarbetekstid. Teksti eesmärk, adressaat ja kontekst. Autori seisukoht. Fakt, arvamus ja hinnang. Mõjutamisvõtted. Infoallikate usaldusväärsus. Mitmest allikast pärineva teabe võrdlemine, sünteesimine ja kriitiline hindamine.

Tekstiloome

Argumenteeritud arvamustekst. Arutlev tekst. Kokkuvõtte ja ülevaade. Ametlik kiri ja e-kiri. Avaldus või muu tarbetekst. Esitluse või ettekande tekst. Loovkirjutamine. Teksti kavandamine, koostamine, toimetamine ja korrektuur. Stiili valik vastavalt eesmärgile ja adressaadile.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmine

Emakeelse ilu- ja tarbekirjanduse teadlik valimine ja lugemine. Kirjandusteose tõlgendamine ja analüüsimine. Teema, probleemistik, tegelased, konflikt, kompositsioon ja autori seisukoht. Rahvuskirjandus ja kultuuriline mälu. Emakeel kultuurilise identiteedi kandjana. Oma kultuuri ja Eesti kultuuriruumi seosed. Mitmekeelsus ja kultuuridevaheline suhtlus.

Keelehoole

Kirjakeele normid. Kõne- ja kirjakeele erinevused. Stiil ja register. Sõnavara tähendus ja stiiliväärtus. Fraseoloogia. Sõnamoodustus ja grammatika. Liht- ja liitlause. Kirjavahemärkide teadlik kasutamine. Teksti sidusus ja väljendustäpsus. Oma teksti toimetamine. Trüki- ja digisõnastike ning muude usaldusväärsete keeleallikate kasutamine.

9. klassi soovitatav lugemisnimekiri

- Tšehhov – valitud jutustused
- Bunin – valitud proosa
- Kuprin – valitud jutustused
- M. Bulgakov „Koera süda“
- Jaan Kross – valitud novell või romaanikatkend

- Anton Hansen Tammsaare – valitud jutustus või romaanikatkend
- Antoine de Saint-Exupéry „Väike prints“

Õpetaja valib õppeaasta jooksul nimekirjast 3–5 teost või tekstikatkendit. Teoste käsitlemisel keskendutakse keelele, kirjanduslikele kujunditele, inimsuhetele, eetilistele küsimustele, kultuurilisele identiteedile ning erinevate kultuuride võrdlemisele.

Lugemisvara valiku üldpõhimõtted

Soovitav lugemisnimekiri ei ole kohustuslik terviknimekiri. Õpetaja võib nimekirjas olevaid teoseid asendada või täiendada muu eakohase emakeelse, eesti või maailmakirjandusega, lähtudes õpilaste keeleoskusest, huvidest, õpitulemustest ja õppetöö mahust.

Lugemisvara valikul eelistatakse kirjandusliku ja kultuurilise väärtusega eakohaseid teoseid, mis käsitlevad universaalseid teemasid, nagu inimsuhted, perekond, sõprus, kasvamine, eetilised valikud, loodus, looming ja inimese sisemaailm.

Õppetöös käsitletakse emakeelset kirjandust koos eesti ja maailmakirjandusega, et arendada õpilase emakeeleoskust, kultuurilist identiteeti ning oskust mõista ja võrrelda erinevaid kultuuriruumi.

Põhikooli lõpuks

Õpilane kasutab oma emakeelt teadlikult nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses, oskab lugeda, mõista, analüüsida ja luua eri liiki tekste, kasutab keeleallikaid iseseisvalt ning hindab kriitiliselt eri allikatest saadud teavet. Õpilane väärtustab oma emakeelt ja kultuuripärandit, mõistab mitmekeelsuse tähendust ning oskab seostada oma keelelist ja kultuurilist identiteeti Eesti kultuuri- ja ühiskonnaruumiga.